

Základní škola Mochov
Na Dolejšku 287, 250 87 Mochov

Základní škola Mochov Na Dolejšku 287, 250 87 Mochov	
ORGANIZAČNÍ ŘÁD ŠKOLY	
Směrnice k primární prevenci rizikového chování žáků ve škole	
Č. j. ZŠ - 136 /24	Skartační znak: S 5
Spisový znak: 2.1	Projednáno na pedagogické radě dne: 26. 8. 2024
Schválila: Mgr. Andrea Koubíková	Účinnost od: 1.9.2024
Změny ve směrnici budou prováděny formou číslovaných písemných dodatků.	

Obsah

Článek 1 Předmět úpravy

Článek 2 Vymezení základních pojmů

Článek 3 Začlenění primární prevence rizikového chování u žáků do ŠVP

Článek 4 Začlenění Programu proti šikanování do primární prevence rizikového chování u žáků

Článek 5 Systém organizace a řízení primární prevence rizikového chování u žáků

Článek 6 Minimální preventivní program

Článek 7 Školní řád v oblasti prevence rizikového chování

Článek 9 Doporučené postupy při výskytu rizikového chování ve škole a právní vymezení jednotlivých případů

9.1 Jak řešit případy související s užíváním návykových látek v prostředí školy

9.2 Jak řešit případy související s krádežemi a vandalismem v prostředí škol

9.3 Využití právních opatření při řešení problémového chování žáků na školách

Právní východiska

- § 29 odst. 1 a § 30 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon

- § 18 písm. c) zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými

tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže, MŠMT č.j. 21291/2010-28
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy č.j.: 37014/2005-25
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, MŠMT č.j, 21149/2016

1. Předmět úpravy

1. Primární prevence rizikového chování u žáků ve škole je zaměřena na:

a) předcházení zejména následujícím rizikovým jevům v chování žáků:

- záškoláctví,
- šikana, rasismus, xenofobie, vandalismus,
- kriminalita, delikvence,
- užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky – dále jen „OPL“) a onemocnění HIV/AIDS a dalšími infekčními nemocemi souvisejícími s užíváním návykových látek,
- závislost na politickém a náboženském extremismu,
- netolismus (virtuální drogy) a patologické hráčství (gambling)

b) rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech:

- domácího násilí,
- týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání,
- ohrožování mravní výchovy mládeže,
- poruch příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie).

2. Aktivity školy jsou cíleně směřovány k efektivní primární prevenci a eliminaci aktivit z oblasti neúčinné primární prevence.

2. Vymezení základních pojmů

1. Primární prevence rizikového chování u žáků – základním principem strategie prevence rizikového chování ve škole je výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a zachování integrity osobnosti. Jedná se o oblast zabývající se prevencí v oblastech:

a) předcházení zejména následujícím rizikovým jevům v chování žáků,

b) rozpoznání a zajištění včasné intervence, viz Čl. 1 odst. 1

Cílem je zabránit výskytu rizikového chování v daných oblastech, nebo co nejvíce omezit škody působené jejich výskytem mezi žáky

2. Nespecifická primární prevence – veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

3. Specifická primární prevence – aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků. Jedná se o:

a) všeobecnou prevenci, která je zaměřena na širší populaci, aniž by byl dříve zjišťován rozsah problému nebo rizika,

b) selektivní prevenci, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšenou hrozbu rizikového chování,

c) indikovanou prevenci, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky.

4. Efektivní primární prevence – kontinuální a komplexní programy, interaktivní programy, především programy pomáhající čelit žákům sociálnímu tlaku, zaměřené na zkvalitnění komunikace, nenásilné zvládání konfliktů, odmítání návykových látek, zvyšování zdravého sebevědomí, zvládání úzkosti a stresu apod.

5. Neúčinná primární prevence:

a) zastrašování, citové apely, pouhé předávání informací, samostatně realizované jednorázové akce, potlačování diskuse,

b) hromadné aktivity nebo promítání filmu by měly být pouze doplňkem, na který by měl vždy navazovat rozhovor v malých skupinkách.

6. Minimální preventivní program – konkrétní dokument školy zaměřený zejména na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností. Minimální preventivní program je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce s žáky, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci žáků školy. Minimální preventivní program je zpracováván na jeden školní rok školním metodikem prevence, podléhá kontrole České školní inspekce, je průběžně vyhodnocován a písemné vyhodnocení účinnosti jeho realizace za školní rok je součástí výroční zprávy o činnosti školy.

3. Začlenění primární prevence rizikového chování u žáků do školních vzdělávacích programů

1. Do školního vzdělávacího programu Škola základ života vydaného ředitelem školy je začleněna problematika prevence rizikového chování tak, aby se prevence rizikového chování u žáků stala přirozenou součástí školních osnov a výuky jednotlivých předmětů a nebyla pojmána jako nadstandardní aktivita škol.

2. Každý pedagogický pracovník dbá, aby uplatňovaná prevence rizikového chování u žáků byla prováděna komplexně, tj. ve všech oblastech, jichž se prevence rizikového chování u žáků dotýká:

- a) oblast zdravého životního stylu (výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa a pohybové aktivity),
- b) oblast společenskovední (komunikace, sociální dovednosti a kompetence),
- c) oblast přírodovědná (biologie člověka, fyziologie, chemie),
- d) oblast rodinné a občanské výchovy,
- e) oblast sociálně-právní.

3. Školní preventivní strategie (školní preventivní program)

- a) je dlouhodobým preventivním programem pro školu,
- b) vychází z omezených časových, personálních a finančních investic se zaměřením na nejvyšší efektivitu,
- c) jasně definuje dlouhodobé a krátkodobé cíle,
- d) je naplánována tak, aby mohla být řádně uskutečňována,
- e) se přizpůsobuje kulturním, sociálním okolnostem i struktuře školy či specifické populaci jak v rámci školy, tak v jejím okolí, respektuje rozdíly ve školním prostředí,
- f) oddaluje, brání nebo snižuje výskyt rizikového chování, má dlouhodobý vliv na změnu chování žáka
- g) zvyšuje schopnost žáků činit informovaná a zodpovědná rozhodnutí,
- h) má dlouhotrvající výsledky,
- i) pomáhá zejména těm jedincům, kteří pocházejí z nejvíce ohrožených skupin (minoritám, cizincům, pacientům či dětem) při ochraně jejich lidských práv,
- j) podporuje zdravý životní styl (výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa a pohybové aktivity),
- k) poskytuje podněty ke zpracování Minimálního preventivního programu.

4. Začlenění Programu proti šikanování do primární prevence rizikového chování u žáků

V prevenci proti šikanování a v postupech řešení šikanování postupuje škola podle Programu proti šikanování. Tento program slouží k vytvoření bezpečného, respektujícího a spolupracujícího prostředí ve škole, zaměřuje se především na prevenci šikanování a ukazuje postupy řešení šikanování. Je určen všem pedagogickým pracovníkům školy, dále pak nepedagogickým pracovníkům, rodičům a žákům školy. Tento program je nedílnou součástí Primární prevence rizikového chování ve škole a Minimálního preventivního programu školy.

5. Systém organizace a řízení primární prevence rizikového chování u žáků

1. Ředitel školy

Vytváří podmínky pro předcházení vzniku rizikového chování zejména

- a) zabezpečením poskytování poradenských služeb ve škole se zaměřením na primární prevenci rizikového chování,
- b) koordinací tvorby, kontrolou realizace a pravidelným vyhodnocováním Minimálního preventivního programu a začleněním Školního preventivního programu do osnov a učebních plánů školního vzdělávacího programu školy,
- c) řešením aktuálních problémů souvisejících s výskytem rizikového chování ve škole,
- d) jmenováním školním metodikem prevence pedagogického pracovníka, který má pro výkon této činnosti odborné předpoklady, případně mu umožní studium k výkonu specializovaných činností v oblasti prevence rizikového chování,
- e) pro systematické další vzdělávání školního metodika v oblasti specifické primární prevence a pro činnost školního metodika s žáky a zákonnými zástupci ve škole,
- f) podporou týmové spolupráce školního metodika, výchovného poradce, třídních učitelů a dalších pedagogických pracovníků školy při přípravě, realizaci a vyhodnocování Minimálního preventivního programu,
- g) spoluprací s metodikem prevence v PPP a s krajským školským koordinátorem prevence,
- h) podporou aktivit příslušného obecního úřadu zaměřených na využívání volného času žáků se zřetelem k jejich zájmům a jejich možnostem a spolupráci se zájmovými sdruženími a dalšími subjekty.

2. Školní metodik prevence

Standardní činnosti školního metodika prevence jsou vymezeny právním předpisem (Příloha č. 3 k vyhlášce č. 72/2005 Sb.).

3. Třídní učitel (ve vztahu k primární prevenci):

- a) spolupracuje se školním metodikem prevence na zachycování varovných signálů, podílí se na realizaci Minimálního preventivního programu a na pedagogické diagnostice vztahů ve třídě,
- b) motivuje k vytvoření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu se školním řádem, a dbá na jejich důsledné dodržování (vytváření otevřené bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě); podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy,
- c) zprostředkovává komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru a je garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci žáků třídy,
- d) získává a udržuje si přehled o osobnostních zvláštностech žáků třídy a o jejich rodinném zázemí.

6. Minimální preventivní program

1. Na tvorbě a realizaci Minimálního preventivního programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy. Koordinace tvorby a kontrola realizace patří ke standardním činnostem školního metodika prevence, při tvorbě a vyhodnocování Minimálního preventivního programu školní metodik prevence dle potřeby spolupracuje s metodikem prevence v PPP.

2. Škola vždy zpracovává Minimální preventivní program, který podléhá kontrole České školní inspekce.

7. Školní řád v oblasti prevence rizikového chování

Ve školním řádu je zpracována problematika prevence rizikového chování žáků a jeho řešení. (*viz Školní řád*)

8. Doporučené postupy při výskytu rizikového chování ve škole a právní vymezení jednotlivých případů

Doporučené postupy řešení případů konzumace tabákových výrobků, alkoholu a OPL ve škole a případů souvisejících s krádežemi a vandalismem v prostředí školy.

9.1 Jak řešit případy související s užíváním návykových látek v prostředí školy

Viz příloha Jak řešit případy související s užíváním návykových látek v prostředí školy

9.2 Jak řešit případy související s krádežemi a vandalismem v prostředí škol

Viz příloha Jak řešit případy související s krádežemi a vandalismem v prostředí škol

9.3 Využití právních opatření při řešení problémového chování žáků na školách

Viz příloha Využití právních opatření při řešení problémového chování žáků na školách

V Mochově 26. 8. 2024

Mgr. Andrea Koubíková, v.r.
ředitelka školy